בס"ד

פרשת שלח
אויסגאבע # 22

אינדערהיים

אנטער תפיסה גראטעס
ש. טראכטער

אונזער ציִנג ווי א שלאנג
ל. סאקס

די אומגעראכטענע גלעט
ג. פעקעטע

באבות ביים שניידן

בי נעגל

רעספי Strawberry Rhubarb Compote

אינדערהיים

8

14

בס"ד
שלח
תשפ"ו
נומער 22

ראדאקציע:
ש. טראכטער
ג. פעקעטע
ח. פ. וועבערמאן
ש. ל. פליישמאן
ח. שטיינבערג
ל. וועבערמאן
ל. סאקס
מ. פאפנהיים
ל. לב
מ. סופר
מ. פעדער

845.379.1161
136 Huschke Rd
Hurleyville NY 12747
Inderheim@bletelmagazine.com
Kinderheim@bletelmagazine.com

קול ברסלב:
212.444.9191
אידישע שטוב:
212.444.9169

אונזער צונג – ווי א שלאנג

די גרויסע טאג איז ענדליך אנגעקומען,
אויף וועלכע מיר ווארטן אזא לאנגע צייט,
גאנץ כלל ישראל, אנטקעגן זיי קומען,
משיח צדקינו אויף זיין ווייסע אייזל רייט.

מיט שמחה א שיר חדש מ׳זינגט,
מ׳קוקט צו די הערליך שיינע מחזה,
די שור הבור מיטן לויתן זיך געקריגט,
ביי די סעודה זיצן די צדיקים בצוותא.

אין עמק יהושפט נעמט מען זיך צוזאם,
אונזער פיינט דער יצר הרע דער אייבערשטער שחט,
דער הייליגער בית המקדש קומט אראפ אין א פלאם,
מ׳זעט, יעדע פאסירונג אין גלות איז געווען גערעכט.

און פלוצלונג א געשפרעך טוט זיך הערן,
ווער צושטערט די לויטערקייט אין די לופט?
די שפעפלער, וועלף, לייבן און בערן,
צום שלאנג זיי טענה׳ען – וואס האסטו פון דיין גיפט?

צו פארגיפטן מענטשן, וואס איז דיר ווערד,
אז דו ווערסט פון דעם נישט זאט?
אין יעדע זאך שפירסטו סיי ווי א טעם פון ערד,
נו, וואס איז פשט, פון דעם רשעות׳דיגן טאט?

״וואס ווילט איר?״ הערט מען דעם שלאנג זאגן,
״איר טוט מיר ממש באליידיגן,
גייט׳ס צו די בעלי לשון הרע זיך באקלאגן,
לאמיר הערן, מיט וואס זיי טוען זיך פארטיידיגן!

וואס פארדינען זיי פון זייערע רייד?
צו טוישט עס דען יענעמ׳ס נאטור,
א פרישע מחלוקת אנגעדרייט,
בלויז פון אומפאראויסגערעכנטע ווערטער אפאר.

די אלע שמועסערייען פארשאפט נישט קיין גליקן,
פארקערט, עס ברענגט נאר אן צרות,
ווען זיי וואלטן זיך איינגעהאלטן פון פליקן,
וואלטן זיי שוין לאנג אויסגעלייזט געווארן פון גלות!״

לאמיר זיך אלע באצייטנ׳ס דערוועקן,
יעדע ווארט אפמעסטן און אפוועגן,
משיח זאל די פינגער קענען אויסשטרעקן,
אין איר זכות קענט איר מיר גיין אנטקעגן.

זי איז די העלדין, מיט איר שטארקע מאכט,
זי איז געשטאנען פעלזן פעסט,
אפילו אין אזא שווערע לאנגע גלות – נאכט,
איז זי בייגעשטאנען דעם פארמעסט!

ל. סאקס

ש. טראכטער

אינטער תפיסה גראטעס

אן אנגעצויגענע שטימונג האט זיך געשפירט אין שטוב; דער טרויער איז געווען טאפנד. אסתר איז געזעצן ביים טיש און געקוקט אויף'ן טישטיך, אירע פינגער זענען איידל נאכגעפארן דעם דיזיין פונעם טישטיך. עס איז איר שווער געווען צו רעדן, און עס איז נישט געווען וואס צו זאגן. וואס זאל זי שוין זאגן? "איך האב געוואוסט? איך האב געזארגט?" עס איז געווען א שאד צו גיסן זאלץ אויף די אפענע וואונדן.

די לעצטע פאר חדשים איז די מצב אין שטוב געווען זייער שווער. א דיקע וואלקן פון פחד, זארג און טרויער האט געהערשט אין שטוב, און קיין זאך האט עס נישט געקענט אוועקשטופן.

אפרים איז געווען א וואוילער אינגערמאן. ער האט געפירט זיין לעבן שיין און רואיג, און קיינמאל נישט געזוכט קיין צרות. אמאל, נאך די חתונה, איז ער געזעצן אין כולל און אסתר האט מיט געטריישאפט געזארגט פאר די פרנסה פון שטוב. מיט די צייט אבער זענען די קינדער געקומען איינס נאכ'ן צווייטן, און אסתר איז געווארן א פארנומענע מאמע אינדערהיים.

אפרים איז דאן ארויס אין די ביזנעס וועלט. ער האט געארבעט געטריי און זיך צוביסלעך אנגעהויבן אריינצודרייען, און ב"ה געהאט הצלחה. עטליכע 'חברים' זענען אים געקומען

צורעדן וועגן אינוועסטמענטס מיט זיכערע פארדינסטן, און אפרים איז אריינגעשפרונגען.

די אינוועסטמענטס האבן אים געברענגט הצלחה, וואס האט געפירט צו נאך אינוועסטמענטס און נאך הצלחה, און אזוי ווייטער. אבער "מרבה נכסים מרבה דאגה". זייער שנעל האט זיך אפרים געטראפן פלוצלינג אריינגעדרייט אין צופיל געשעפטן צוליב זיין געיעג, וואס א טייל פון זיי זענען געווען זייער צווייפלהאפטיג. די 'חברים' האבן אים צוגערעדט צו "אסאך געלט" און "גרינג געלט"; מען האט בלויז געדארפט פון אים אן אונטערשריפט און 'אביסל מזומן'. אפרים האט, ווי עס ווייזט אויס, נישט געהאט קיין מורה דרך אין לעבן וועמען אנצופרעגן אויף יעדע קלייניקייט... און אזוי האט ער זיך געטראפן אריינגעשלעפט אין א וועלט פון שטילע און פינסטערע אומלעגאלע אקטיוויטעטן. דאס געלט איז טאקע געפלאסן, וואס האט נאר מער און מער געפיטערט זיין תאוות ממון.

אסתר האט דא און דארט געצווייפלט און געפרעגט איר מאן אויב זיינע געשעפטן זענען מסודר, וויבאלד איר בינה יתירה האט איר עפעס געזאגט אז זאכן טויגן נישט. אבער אפרים האט איר פארזיכערט אז אלעס איז אונטער קאנטראל און ער ווייסט פונקטליך וואס ער טוט. ער האט איר געזאגט זי זאל נישט דאגה'ן, נאר זיך פרייען אז זיי האבן ב"ה פרנסה בשפע און נישט פרעגן קיין איבריגע שאלות.

די "ברייטקייט" האט אבער נישט לאנג אנגעהאלטן. צו שנעל איז מקוים געווארן דער "סוף גנב לתלי'".

איין טאג איז אנגעקומען אין די פאסט א שטרענגער בריוו פון די רעגירונג. צום ערשט האט אפרים פרובירט עס אויסצובאהאלטן פון זיין אשת חיל, אבער ער האט נישט געקענט אנהאלטן דעם שפיל פאר צו לאנג.

מיט א צובראכן הארץ האט ער איר געמוזט דערציילן דעם אמת, אז ער איז פארפלאנטערט אין אומלעגאלע געשעפטן און די לאנגע הענט פון די רעגירונג האבן אים שוין דערגרייכט. אפרים איז געווען זייער דערשראקן און צעבראכן. זיינע 'חברים' האבן אים צוגעזאגט און הייס פארשפראכן אז וועל זיך פרייען אויב דו קומסט אפ מיט בלויז צען יאר תפיסה."

"צען יאר? צען בליענדיגע יארן? צען יאר זיין אפגעריסן פון משפחה? פארוואס? צוליב אפאר דאלאר? אוי טאטע זיסער וואס טוט מען דא אין דעם שווערן מצב, העלף מיר ארויס פון מיין צרה ווי אמשנעלסטן," קרעכצט ער אויס.

> צען יאר? צען בליענדיגע יארן? צען יאר זיין אפגעריסן פון משפחה? פארוואס? צוליב אפאר דאלאר? אוי טאטע זיסער וואס טוט מען דא אין דעם שווערן מצב, העלף מיר ארויס פון מיין צרה ווי אמשנעלסטן.

זיי ארבעטן אזוי געניט און פארזיכטיג, אז עס איז הונדערט פראצענט זיכער אז מען וועט זיי נישט כאפן. נו, נו... ער קען זיי נעמען צום בית דין פאר זייערע הבטחות.

אצינד שטייט ער דא מיט די צעטלעך אז עס ווארט אים א שווערער משפט. ער ווערט אנגעקלאגט פאר אומלעגאלע אקטיוויטעטן אין ווערד פון שווערע מיליאנען, וואס אויסער די געלט שטראף ווארטן אים שווערע יארן אונטער שלאס און ריגל.

אפרים קען נישט קוקן זיין פרוי אין די אויגן; דאס גאנצע לעבן איז אים טונקל. ער האט א משפחה מיט פינף קינדער וועמענס עתיד זעט אויס אזוי טונקל און פארוואלקנט. יעצט קלאפט ער זיך על חטא, אבער אפשר איז שוין אביסל צו שפעט?

ער דינגט א גרויסן אדוואקאט, אבער יענער זאגט אים דעם אמת: "עס זענען דא ווייניג שאנסן ארויסצוגיין ריין. איך

ווען אפרים זאל נאר האבן א געלעגנהייט נאך איינמאל אנצוהויבן פון פריש, וואלט ער דאס געכאפט מיטביידע הענט.

די קומענדיגע תקופה איז געווען א דערדריקנדע; אפרים איז געווען פארנומען מיט טעלעפאן קאלס און עסקנים, מען זוכט וועגן עס קען אפשר האבן א שטיל ווארט ביים שופט - אזוי אומלעגאל, אונטערן טיש. מען פרובירט די ארגאניזאציע און יענעם עסקן, גוטע אידן פרובירן צו העלפן פון אלע זייטן.

דערווייל לויפן די וואכן און טעג, און אט שטייט מען שוין פארן ערשטן געריכט. וואס א טאג נענטער, אלס לענגער ווערן די נעכט, פשוט ווייל מען קען נישט שלאפן. אסתר'ס אויגן זענען עדות אויפן ציפעדיגן צער; אפרים'ס געבויגענער רוקן און ווייסע האר זענען עדות צו זיין פארלוירנקייט און סטרעס.

דער זייגער רעכנט זיך אבער נישט מיט די פאר'צער'טע משפחה און מיט די געפילן פון חרטה. ער לויפט זיין גאנג,

נאכט און טאג, און טאג און נאכט...

און אט איז דער טאג; דער טאג וואס ליגט אויפן וואגשאל. אפרים גייט מיט צאפלדיגע טריט, אן קיין ברירה, באגלייט מיט די טרערן און תפילות פון זיין אשת חיל.

אט שטייט ער פארן בנין. זיין הארץ קלאפט אזוי שנעל און אזוי הויך, אז ער איז זיכער מען וועט אים הייסן שטיל בלייבן, ווייל געוויס הערן עס אלע.

ער קוקט זיך ארום: א גרויסער ווייסער בנין. פון אינדרויסן קוקט עס אויס מאעסטעטיש, אבער פאר אים קוקט עס אויס ווי די פליגלען פונעם מלאך המות אליין.

אפרים פארגעסט אלע כללים, אלע געזעצן, און אלע פארשריפטן פון דעם געריכט זאל, און ער פאלט אראפ מאכטלאז צו די פיס פונעם שופט און ברעכט אויס אין א יאמערליך געוויין.

שטייטלער נעמט ער א טריט אריין. יעצט איז ער נאך פריי, אבער וואס וועט זיין באלד? ער גייט אריין ווי א בן חורין, אבער אפשר קומט ער ארויס אנגעקלאגט און פארשפארט, דערוויטערט פון זיין פארוויטאגטער משפחה, וועלכע ווייזט נאך מיט די פינגער מיט שולד אויף אים, און מיט רעכט...?

און אט שטייט ער ביים טיר. ער וויל שוין אריין, אבער ער זעט א רעספעקטפולן פארשוין פאר זיך. ער דערקענט פון די שטילע געשפרעכן ארום, אז דער אייבערשטער האט עס אזוי צוגעפירט אז ער שטייט אצינד פארן ריכטער אליין.

אפרים פארגעסט אלע כללים, אלע געזעצן, און אלע פארשריפטן פון דעם געריכט זאל, און ער פאלט אראפ מאכטלאז צו די פיס פונעם שופט און ברעכט אויס אין א יאמערליך געוויין.

"הער שופט... הער שופט... איך בעט דיר, איך האב חרטה. איך וועל עס מער נישט טון. איך וויל זיין גוט, איך גיי זיין גוט. מען האט מיר אריינגענארט; שלעכטע לייט האבן מיר צוגערעדט צו טון דאס וואס איך האב געטון. הער שופט, איך בין א טאטע פון יונגע אומשולדיגע קינדער. איך בעט דיר, געב מיר נאך איין געלעגנהייט און איך זאג דיר צו, איך וועל זיין אן אנשטענדיגער בירגער. קענט איר מיר נאר דאס איינע מאל לאזן פריי?!"

...

צי איז אפרים ארויס פריי? איך ווייס נישט. כדי צו מאכן דעם משל זיס, לאמיר זאגן אז יא.

אבער די מעשה איז נאר א משל צו דעם וואס פאסירט אין אונזער טאג-טעגליכן לעבן.

אביסל צו אפט זענען מיר פארמישט אין אומלעגאלע אקטיוויטעטן און צווייפלהאפטיגע געשעפטן.

דער באשעפער האט אונז געגעבן א הייליגע תורה מיט אזעלכע זיסע מצוות עשה און אזעלכע הייליגע מצוות לא תעשה... אבער דער חבר, דער שלעכטער יצר הרע, טשעפעט זיך צו צו אונז טאג-טעגליך אוןווארפט אונז אראפ אין עבירות. מיט זיין געשליפן צינגל מאכט ער אונז אזוי צעמישט, אז ער מאכט נאך צומאל די עבירה אויסזען ממש ווי א מצוה.

למשל: "כעס" קומט ער אונטערן שלייער פון מצוות חינוך, אדער ביי "לשון הרע" טענה'ט ער אז מען דארף וויסן פון וועמען זיך צו היטן...

יעדן טאג האט ער נייע וועגן און נייע תחבולות. אמאל איז עס מיט רכילות, נישט רעדן שיין צום מאן, א מכשול אין צניעות, א פגם אין כיבוד אב ואם, ווי טון א צווייטן, קוקן וואס מען טאר נישט חלילה, ועוד ועוד.

מיר ווייסן דאך אז פונעם אייבערשטן קומט נאר גוטס, ווי חז"ל זאגן אונז "מפי עליון לא תצא הרעות". אלע פראבלעמען, שוועריגקייטן און צרות וואס מיר גייען אריבער זענען דאך נאר צוליב אונזערע עבירות; מיר אליין האבן געברענגט דעם דין אויף זיך מיט אונזערע מעשים.

איז וואס איז דא צו טון? דער ראש ישיבה שליט"א זאגט שטענדיג דאס וואס דער הייליגער רבי זאגט אין ליקוטי מוהר"ן, אז ווען א מענטש זינדיגט, גייען די עבירות אריין און ווערן אויסגעקריצט אין זיינע ביינער.

און דאס ברענגט ליידער אלע צרות און יסורים. די עבירות גייען פאר'ן מענטש און ברענגען אונטער שטרויכלונגען פאר'ן מענטש. איז וואס איז די עצה? ווען א איד איז זיך מתוודה און ער זאגט ארויס פאר'ן אייבערשטן

זיינע עבירות (דאס איז יעדן טאג, נישט נאר חודש אלול אדער ערב יום כיפור...), גייען די עבירות ארויס פון זיינע ביינער.

אמאל האב איך געמיינט אז חשבון הנפש איז א זאך נאר פאר צדיקים, פאר חסידים ואנשי מעשה. אבער ביי אונז ברסלב'ע חסידים, וואס דער רבי לערנט אונז אלעס לעובדא ולמעשה, זענען זיך אסאך נוהג צו זאגן יעדע נאכט קריאת שמע נוסח האריז"ל, וואו מען איז זוכה צו זאגן יעדן טאג "אשמנו, בגדנו," און אויב מען לייגט צו אביסל התבודדות און מען שמועסט זיך אויס מיט'ן אייבערשטן, מען דערציילט אים וואו מען איז אדורכגעפאלן און מען בעט אים איבער, גייען די עבירות ארויס און מיר זענען זוכה צו תשובה (וואס איז דאך א מצוות עשה דאורייתא!).

דער ראש ישיבה שליט"א האט עס אמאל שיין מסביר געווען: ווען א קינד האט געטון אן עוולה, לאמיר זאגן ער האט געטשעפעט א צווייטן, אויב האט ער שכל קומט ער פריער און זאגט זיך אליין אויס. ער קומט צו דער מאמע און זאגט: "מאמי, איך האב געמאכט א מיסטעיק (טעות), איך האב פארגעסן אז מען טאר נישט טשעפען און איך האב געשטופט חיימ'ל. איך גיי שוין זיין וואויל."

וועט די מאמע שטראפן דאס קינד? וויאזוי קען מען אים שטראפן? ער זאגט דאך שוין אליין אז ער האט געמאכט א טעות.

אזוי אויך קומט אונזער נשמה ארויף יעדע נאכט אין הימל, און אונזער פינגער שרייבט דאך אפ אונזערע מעשים. אבער אז א מענטש האט שכל און ער איז זיך מתוודה פאר'ן אייבערשטן איידער ער גייט שלאפן, האבן מיר "אויסגעכאפט" דעם קטיגור וואס קומט באלד טענה'ן צום באשעפער אויף אונז. דער אייבערשטער זאגט אים: "איך ווייס, ער האט מיר שוין דערציילט! ער האט זיך שוין מתוודה געווען."

אין דעם עולם, ווי מיר ווייסן מוטשעט זיך יעדער איינער. אויף דער וועלט איז נישטא וועמען צו מקנא זיין, יעדער גייט אריבער זיין פעקעלע גלות. אבער ווי זיס ווערט אונזער איבערגאנג מיט'ן רבינ'ס התחזקות, ווייל דאן ווייסן מיר אז דער אייבערשטער ווארט נאר צו זען "וואו מיר וועלן לויפן, און צו וועמען וועלן מיר זיך ווענדן?"

אפרים האט געהאט א געלעגנהייט צו שטיין און וויינען פאר א שופט א בשר ודם, וואס וועט אפשר יא און אפשר נישט אננעמען זיינע תחנונים.

אבער מיר אידישע קינדער, בנים למקום, האבן די געלעגנהייט און די עת רצון יעדן טאג און יעדע מינוט צו וויינען, זיך בעטן און זיך אויסשמועסן מיט'ן גרעסטן שופט, מיט'ן מלך מלכי המלכים וואס ווארט צו הערן אונזער קול; און ער וועט אונז נישט "אפשר", נאר "זיכער" העלפן און אויסלייזן פון אונזער ענגשאפט, און אונז ברענגען אונזער ישועה.

מען דארף נישט ווארטן אויף די פארכטיגע תפילות פון די ימים נוראים צו זאגן "מי יחיה ומי ימות, מי ישפל ומי ירום"; נאר היינט, יעצט, קענען מיר זיך וועקזעצן מיט'ן באשעפער, אויסשמועסן אונזער הארץ, זיך מתוודה זיין און תשובה טון, און אים זאגן אז לויט אונזערע מעשים גייט דער אייבערשטער מיט אונז אום מיט גרויס רחמנות, מיר ווייסן דאס. קומען קומט זיך אונז גארנישט.

"נאר טאטע, געב מיר נאך איין געלעגנהייט, נאך איין טשאנס, דאס מאל מיין איך עס אמת'דיג, איך זאג דיר צו."

ווי קען א טאטע זאגן "ניין" צו א קינד וואס זאגט צו אז ער וויל שוין באמת זיין גוט?!

האסטו אמאל אריינגעקלערט? מיר באקומען פריוואטע צייט מיט'ן גרעסטן שופט אין די וועלט, און נישט נאר דאס, נאר דער שופט איז דאך 'מיין טאטע'!!

א שאד אז נישט אלע ווייסן פונעם סוד פון רבינ'ס התבודדות. געוויסע ווארטן אויף שמונה עשרה, אנדערע ווארטן גאר אויף די ימים נוראים אויסצוגיסן זייער הארץ, אבער מיר האבן זוכה געווען צו א מתנה פונעם רבי'ן: התבודדות! יעדן טאג, יעדע מינוט, אין יעדן מצב.

וואס קען זיין בעסער און מער טעראפעוטיק פאר א אידישע מאמע ווי זיך וועקצוזעצן אינדערפרי – ספעציעל יעצט ווען די וועטערס זענען אזוי אנגענעם – און זינגען: "אהוי... טאטע... איך שריי צו דיר טאטע, איך בעט צו דיר טאטע, נעם אן מיין געבעט..."

ווי דער ראש ישיבה שליט"א זינגט: "אַן אַפּוינטמענט היינט איך האב... מיט אונזער גרויסן גרויסן גאָט... דער אייבערשטער איז מיט מיר... אייביג אָפּן איז זיין טיר... און ער איז אייביג דאָ פאַר מיר... איך מיט דעם באַשעפער... יעדן טאָג אונז רעדן מיר... און אַלץ ווערט מיר בעסער. אליינס מיט'ן באשעפער אליינס... מיט'ן באשעפער איך שמועס אליינס...!"

לאָמיר אויסנוצן אונזער פּראָטעקציע ביים קעניג פון די וועלט און אים בעטן אַלץ וואָס מיר דאַרפן. נישט נאָר היינט, נאָר אויך מאָרגן, איבערמאָרגן, קומענדיגע וואָך און אַ גאַנץ לעבן. ער וואַרט אויף דיר, ער וויל הערן פון דיר; אַ שאָד אַרויסצולאָזן די געלעגנהייט.

רעסעפּי פונדערהיים

Strawberry Rhubarb Compote

S. LEVY

INGREDIENTS

2 packages frozen strawberries
1 package frozen rhubarb
2 cortland apples cubed (optional)
1/2 cup sugar (to taste)
1 1/4 cup water

DIRECTIONS

cook for 1 hour
on a low flame,
serve chilled!

די רובארב איז טאקע ביטער פאר זיך, לייג עס נעבן די זיסע סטראבעריס וועט עס ווערן זיס.

ס'איז דיר אמאל ביטער אין לעבן?

דריי זיך נעבן דעם צדיק וועט דיר זיס ווערן דיין לעבן מיט די זיסע עצות.

ש. ל. פליישמאן

אויפן וועג אהיים

צוזאמען ביים שיעור פארברענג. ווערן בעסער איך בענק. כאטש עפעס איך געדענק.

גוטע אויגן

וויפיל מאל ביי די שיעורים,
האט דער ראש ישיבה שוין
גערעדט די דיבורים,
און יעצט פרשת בהעלותך,
יא, נאכאמאל עודך (אויך עודך מיט
אן אל"ף, שכח אייבערשטער).
און דאך, צו מאכן התבודדות,
איך דארף א נס,
ווייל איך פארגעס.
אויב איז דא צו דעם פיל שטערונג,
איז עס power food נשמה נערונג.

"ער מאכט אזוי נערוועז,
זי געבט מיר נישט קיין space.
יעדע שווארצע פינטעלעך איך
באמערק,
ווי הרי חושך בערג,
יענעם'ס flappy ווערק."

דער הייליגער רבי נתן לערנט אונז
א כלל,
פון רבינו ז"ל,
ווען אזא טאג קומט,
איך זע אלעס פארקרומט,
חסרונות ביי יענעם,
א בליק פון Venom,
עס ווערט פארשפרייט א לופט פון
גיהנום.

מיינט עס איין זאך,
האט עס איין פשט,
כ'האב היינט נישט געמאכט,

א שמועס שטיל פריוואט,
א שמועס מיט מיין Creator,
מיט דעם וואס אלעס זעט ער.

אויב ענטפער איך, אוודאי,
איך האב געשמועסט מיט מיין
טאטע,
התבודדות איז אזוי הייליג,
אפשר האסטו געמאכט צו ווייניג?

אויגן וואס זענען אנגעשטרענגט,
אלעס נערוועירט און קרענקט,
אין די לופט ווערט פארשפרייט,
שטיקענדע קארבאן מאנאקסייד,
ווי אין poison איינגעהילט,
מ'קען נישט אטעמען מ'פילט,
ס'איז true, tried און tested,
"פרומע" אויגן מאכט די לופט
פארפעסטעד.

אלס אידישע מאמע,
מאך א גוטע אויפנאמע.
קאמפלימענטס פארצייל,
גוטמוטיג מיט א smile.

"חיים איז מיין רעכטע האנט,
ער האט איבערגעצויגן די בעט
געוואנט.
יוסי, טיכטיג אלעס ערלעדיגט,
אן אים וואלטן מיר געשפעטיגט."

ווי מער התבודדות, מען מאכט,

אלץ מער גוטס מען טראכט.
מען באקומט אויגן גוטע,
מען זעט יעדנ'ס וואוילע נקודה.

עס גייט אוועק די גיפט,
מען פארשפרייט א גוטע לופט.
מען הייבט אן זאכן גוט אויסטייטשן,
מען גראדט אויס אין קאפ אלטע
קנייטשן.

מיט'ן אייבערשטן שמועס,
וואס נאר דיר פארדריסט,
אלע דיינע געפילן,
דיין באהאלטענע טיפע ווילן.
געדענק אבער אנצופאנגען,
מיט הודאה און דאנקען.

זאל זיין וואס ס'איז,
וואו דו ביסט,
מאך א שמועס,
באשעפער, געב מיר פליז,
אויגן וואס קוקן זיס,
אויגן שיין ליכטיג,
אויגן וואס קוקן ריכטיג,
אויגן וואס קוקן ווייער,
נישט אראפ פון דער הייער.

באשעפער, העלף אז מיט מיין קוקן,
זאל איך די לופט נישט דערשטיקן,
נאר יעדן ארום מיר דערקוויקן,
געב מיר soft גוטע בליקן,
פונקט ווי די הייליגע צדיקים.

צו הערן די גאנצע שיעור פונעם ראש ישיבה רופט 212-444-9191 - 212-444-9169

מ. פעדער

דאגות ביים שניידן די נעגל

ס'איז צוויי אזייגער אינמיטן נאכט. אסתי באטראכט איר זייגער מיט פארקלעבטע אויגן, פראבירנדיג זיך צוצוגעוואוינען צו די טונקלקייט. א קרעכץ פון דעם צווייטן עק צימער מאכט איר הארץ טאנצן פאר פרייד. ווי פון זיך אליינס לויפן אירע פיס אויפצוהייבן איר ניי-געבוירן בעיבי.

”איך קען זיך אליינס נישט גלויבן,” באטראכט זי איר פיצל מיט ליבליכע אויגן, ”איך בין שוין א מאמע פאר א קינד.”

איר מח לויפט צוריק צו די געשעענישן פון די לעצטע פאר וואכן: די אומבאשרייבליכע שמחה, די איבערראשטע משפחה, די קידוש, דאס קימפעטן ביי איר מאמע, און יעצט האלט זי שוין דא, ביי זיך אינדערהיים. א מידע אבער גליקליכע קימפעטארן, האלט זי אין איר האנט די טייערסטע מתנה וואס זי און איר מאן האבן נאר אמאל באקומען - א זיס, לעכטיג, זעקס-וואכנדיג בעיבי. אסתי פילט אז וויפיל זי דאנקט דעם אייבערשטן, ברענגט עס נישט גענוג ארויס וואס זי פילט אינעווייניג.

דאס בעיבי עסט שיין, און אסתי האפט צו קענען אריינכאפן נאך אפאר שעה שלאף, ווען מיטאמאל הערט זי א פייף וואס ווערט נאר העכער און שטערקער. יא, זי הערט גוט. א שרעק כאפט איר אן; דאס איז אן אלארם וואס ווארנט אז ערגעץ אין די געגנט קומען צופליען ראקעטן.

אזוי ווי זיי וואוינען אין ארץ ישראל, זענען זיי שוין צוגעוואוינט צו די זאכן, אבער אין אזא מצב האט זי זיך נאך קיינמאל נישט אנגעטראפן: א פרישע קימפעטארן מיט א ניי-געבוירן בעיבי אין אירע הענט.

זיי האבן נישט קיין באשיצטע צימער אינדערהיים, און אזוי מיט א בעיבי אין די הענט קומט נישט אין באטראכט ארויסצולויפן אינדרויסן אין גאס זוכן א

שעלטער. זי גייט אפילו נישט אָניאָגן זיך געהעריג אנצוטוהן.

איר שרעק פארשטארקט זיך נאר מער ווען זי כאפט זיך אז איר מאן איז שוין ארויס צום כולל חצות; זי גייט אים נישט קלינגען, זי וויל אים נישט שטערן פון לערנען. "בעצם בין איך יעצט אינגאנצן אליינס אינדערהיים," טראכט זי צו זיך מיט פאניק.

"אליינס מיטן באשעפער," הערט זי פון ערגעץ וואו אין איר מח א בארואיגנדע שטימע, "נאר דער באשעפער קען מיך באשיצן."

אסתי מאכט צו די אויגן מיט כח און הייבט אן חזר'ן אמונה: "דער אייבערשטער איז דא, דער אייבערשטער היט מיך, דער אייבערשטער איז מיט מיר, ביי מיר, נעבן מיר. קיינער קען מיר גארנישט שלעכטס טוהן, אלעס איז דער אייבערשטער. הייליגער באשעפער, היט אפ אלע אידישע קינדער, קיינעם זאל קיין שלעכטס נישט פאסירן."

אסתי פילט ווי א רואיגקייט צושפרייט זיך אין אירע ביינער. אמונה איז דאך די איינציגסטע זאך וואס קען עכט בארואיגן פון שרעק, אלעס אנדערש זענען דאך נארישקייטן. זי דערמאנט זיך ווי איר שכנ'טע האט איר דערציילט וויאזוי זי בארואיגט אירע קינדער וואס דערשרעקן זיך פון די אלארמ'ס, ווען זי חזר'ט מיט זיי: "טאטי איז דא, מאמי איז דא, טאטי און מאמי זענען דא פאר ענק און היטן אויף ענק." עס קומט איר ממש ארויף א שמייכל ווען זי דערמאנט זיך אין דעם.

"עס איז דאך אזוי נאריש," האט זי דעמאלטס נאר געטראכט צו זיך שטילערהייט, אן עס ארויסזאגן פאר די שכנ'טע וואס האלט אז זי פארשטייט דאס בעסטע צו חינוך און ווייסט פונקטליך וויאזוי מען בארואיגט דערשראקענע קינדער.

"קען זיין אז בשעת מעשה בארואיגט עס זיי, אבער וואס געשעט ווען די עלטערן געפינען זיך נישט נעבן זיי? וואס בארואיגט זיי דעמאלטס אויב קיינער האט נישט גע'חזר'ט מיט זיי אמונה, אז דער אייבערשטער איז איבעראל און נאר ער קען זיי אפהיטן?"

שכח אייבערשטער די גערודער האט זיך שוין בארואיגט.

אסתי קוקט אויף איר בעיבי וואס שלאפט אזוי רואיג; זי ווייסט נישט פון קיין שרעק צו זאגן. זי ליגט באקוועם אין איר מאמע'ס ארעמס, און פילט זיך דאס מערסטע אפגעהיטן און באשיצט וואס מעגליך.

"קוק אן די בעיבי ווי רואיג זי ליגט אין איר מאמע'ס הענט," זאגט זי צום אייבערשטן, "אזוי וויל איך אויך פילן. איך וויל פילן ווי איך ליג אין דיינע הענט; איך וויל זיך פילן אזוי רואיג און פארזיכערט ווייל דו היטסט מיך, און אזוי וועל איך זיך פאר גארנישט שרעקן."

אסתי דערמאנט זיך פון א מעשה וואס

זי האט געהערט אלס מיידל פון איינע פון אירע לערערינס אין שולע.

די מעשה רעדט זיך פון א גרויסן צדיק וואס פלעגט אויפבלייבן לערנען ביז שפעט אינמיטן נאכט. איין נאכט אינמיטן לערנען שמעקט ער א גערוך פון פייער; ער גייט צום קיך און זעט ווי עס ברענט. דער צדיק איז שנעל געלאפן אויפצוואוועקן יעדן, און זיי זענען אלע ארויסגעלאפן פונדערהיים מיט בלויז וואס זיי האבן געהאט אנגעטוהן אויף זיך, אן קענען ארויסראטעווען גארנישט פון שטוב.

ז״י שטייען אינדרויסן אויף די טונקעלע גאס און באטראכטן די צעווילדעוועטע פלאמען וואס לאזן נישט איבער קיין זכר פון זייער הויז. אלע שטאטסלייט זענען געקומען צולויפן ארויסצוהעלפן אויסלעשן דאס פייער.

איינער פון די אידן, וואס איז אויך געווען א תלמיד פונעם צדיק, באמערקט זיין רבי׳ן זיצן אין א זייט. ער ווערט פארוואונדערט זעענדיג ווי דער צדיק זיצט מיט א ספר, פארטיפט אין לערנען.

״רבי,״ פרעגט ער מיט וואונדער, ״וויאזוי קען דער רבי אזוי רואיג לערנען ווען פאר די אויגן ווערט זיין גאנצער פארמעגן פארברענט? דער רבי איז נישט פארדאגה׳ט?״

דער רבי קוקט אים אן מיט זיין הייליגן בליק: ״פארדאגה׳ט? דאס ווארט ׳דאגה׳ קען איך נאר פונעם סדר פון שניידן די נעגל, וואס ע״פ הלכה שניידט מען לויט דעם סדר פון די פינגערס: ב׳ ד׳ א׳ ג׳ ה׳. איך האב א גרויסן באשעפער וואס זארגט זיך שוין פאר מיר, טא וואס דען האב איך זיך צו זארגן?״

דאס מיינט א צדיק, טראכט אסתי צו זיך; דאס איז א מוח פון א צדיק - א מוח וואס טראכט פונעם אייבערשטן, א מוח וואס זעט דעם אייבערשטן אין יעדע זאך.

און וויאזוי קען מען זוכה זיין צו האבן אזא קלארן און לויטערן מוח? דורכ׳ן חזר׳ן אסאך אמונה.

ווי דער ראש ישיבה שליט״א חזר׳ט שטענדיג איבער דעם פסוק ״האמנתי כי אדבר״ - דאס רעדן פון אמונה דאס אליין איז אמונה, און דאס ברענגט אמונה. ווי מער מען חזר׳ט אמונה אלץ שטערקער ווערט זי, און מען באקומט א שטערקערן און געזונטערן מוח; א מח וואס טראכט און זעט דעם אייבערשטן.

איינמאל דו וועסט שוין האבן א קלארע און לויטערע אמונה, וועט דיך שוין גארנישט אנגיין און דו וועסט זיך פאר גארנישט שרעקן. אמונה איז די איינציגסטע זאך וואס קען דיך היילן פון יעדע סארט שרעק און זארג, און פון אלע פאניק אטאקעס. דו וועסט קענען זיין אזא רואיגער מענטש, א רואיגע מאמע

זיי שטייען אינדרויסן אויף די טונקעלע גאס און באטראכטן די צעווילדעוועטע פלאמען וואס לאזן נישט איבער קיין זכר פון זייער הויז.

און ווייב.

דאס אלעס קען געשען נאר דורכ׳ן חזר׳ן אסאך אמונה: רעדן פון אמונה צו א חבר׳טע אדער א שכנ׳טע, רעדן צו די קינדער פונעם אייבערשטן, און זיך אליין נאכאמאל דערמאנען אז עס איז דא א באשעפער אויף דער וועלט וואס טוט אלעס. אלעס קומט נאר פון אים, גארנישט איז נישט קיין טעות, און אלעס ווערט געפירט מיט א פונקטליכן חשבון פונעם אייבערשטן.

און דאס וואס עס מאכט זיך אמאל אז א מענטש פארגעסט פונעם אייבערשטן עס ווערט אים טינקל די אמונה האט א סיבה, ווי דער ראש ישיבה האט אמאל ערקלערט אז איינמאל א מענטש האט אמונה איז אים גוט און עס פעלט אים גארנישט. ביי אים איז שוין לעכטיג, און וואס עס זאל נאר אויף אים אדורכגיין, וועט ער עס קענען איבערלעבן אינאיינעם מיט׳ן אייבערשטן.

דערפאר, ווען מען וויל פון הימל שטראפן א מענטש, נעמט מען אים אוועק די אמונה, וואס דעמאלטס ווערט אים געגנצליך טונקל. די איינציגסטע עצה פאר דעם איז צו שרייען צום אייבערשטן: ״הייליגער באשעפער, איך וויל דיך פילן! באשעפער, איך וויל דיך זען! מאך מיר אויף מיינע אויגן, איך וויל האבן א קלארע און לויטערע אמונה.״

אז דו וועסט אזוי שרייען צום אייבערשטן, וועסטו זען ווי דער אייבערשטער וועט דיך אויסהערן און דו וועסט ווערן א נייע מענטש. דו וועסט אנהייבן פילן דעם אייבערשטן און שפירן אזא רואיגקייט, וויסנדיג אז דו ליגסט אינעם באשעפערס הענט; אזוי אז אפילו ווען עפעס גייט דיר נישט ווי געפלאנט, וועסטו זיך קענען איבערגעבן צום אייבערשטן און זיך אונטערזינגען:

״אין עוד מלבדו,

מלא כל הארץ כבודו,

הקדוש ברוך הוא הוא מלך ואני עבדו״.

ג. פעקעטע

די אומגעראכטענע געסט

ביים ברעג ים הערט מען די כוואליעס ווי זיי קלאפן אויף די ווייסע, ריינע, זון-געווייקטע זאמד. אה! ממש נפלאות הבורא!

אז מ'קען זיך טרעפן א ווינקל ביי א וואסער, אפגעשיידט פון די הו-הא פון מענטשן, און מ'כאפט זיך ארויס אויף א קורצן אויספלוג נאך איידער די שווימען-פלעצער זענען אפיציעל אפן פארן סעזאן, איז עס גאר א געשמאק ארט.

עס גייען פארביי שיפלען, גרעסערע שיפלעך, און עטליכע גאר גרויסע שיפן זעט מען פון דערווייטנס שטיין אינעם ים. כאטש עס זעט אויס ווי זאכן רוקן זיך נישט, אבער אין פאקט מאכט זי איר לאנגע "קראס-אטלאנטיק" רייזע; זי פארט זיך "סלאו ענד סטעדי"...

עס האט מיר דערמאנט א מעשה מיט א שיף וואס איך האב לעצטנס מיטגעהאלטן.

עס איז דא א משפחה וואס איז שטענדיג עוסק אין צדקה וחסד; די גאנצע שטוב איז געבויט ארום ארויסהעלפן א איד, געבן צדקה בדרך כבוד, שטיצן א צווייטן, און פארגרינגערן וואו נאר מ'קען פאר נאך א איד. די חסד אין יענע שטוב איז ענדלאז.

די עלטערן, וואס אטעמען דאס און זענען גרייט אוועקצוגעבן דאס אייגענע העמד פון זיך אדער דאס ברויט צו פיטערן פאר די וואס זענען נויטיגער ווי זיי, האבן אריינגעלייגט אין די די-ען-עי פון די קינדער די זעלבע מדות. אזוי האט זיך די שטוב געפירט אלע יארן.

דאן איז אונטערגעקומען אן אינטערעסאנטע געלעגנהייט. איינער רופט אן מרת דערבארעמדיגער און זאגט איר: "איך האב פאר דיר א הערליכע, שיינע און טייערע מתנה וואס איך ווייס אז דו וועסט הנאה האבן

דערפון. איך ווייס אז לעצטנס האסטו זיך אריינגעלייגט אין זוכן נייע בענקלעך פארן שבת טיש; איך האב דא אין א געוויסן ווערהאוז א הערליכע סעט בענקלעך פונקט לויט דיין טעיסט, גענוג בענקלעך אנצופילן דיין לאנגן טיש וואס איז שטענדיג ארומגענומען מיט אורחים, און איך קען דיר עס שוין היינט אריבערשיקן. דו ווילסט עס? ביסט גרייט עס אפצונעמען?"

מרת דערבארעמדיגער האט זיך זייער געפרייט, היות ס'איז טאקע ממש דאס וואס זי האט יעצט געדארפט. זי האט איר שטארק באדאנקט און געזאגט: "איך וועל דיך צוריקרופן אין א קורצע צייט צו באשטעטיגן אז מ'קען שיקן די נייע בענקלעך" - אויף וואס זיי האבן שוין אזוי לאנג ארויסגעקוקט.

ביים אראפלייגן דעם טעלעפאן, קומט גלייך אריין אן אנדערע קאל.

אין יענע מינוט האט ביי מרת דערבארעמדיגער אויפגעבליצט א געדאנק איבער איר באשלוס בנוגע דעם סעט הערליכע בענקלעך וואס מען האט איר יעצט אנגעטראגן.

זי האט א חבר'טע וואס האט זיך ממש לעצטנס אריבערגעצויגן צו א נייע דירה; זי האט פארלוירן איר גאנצע האב און גוטס אונטער געוויסע אומשטענדן, און זי האט זיך שטארק געמוטשעט אויסצושטאפירן איר נייע היים.

זי הייבט נישט אויף דעם טעלעפאן; זי רופט שנעל צוריק דעם פריערדיגן נומער, בעטנדיג אז דעם סעט בענקלעך - דער הערליכער, טייערער און שיינער סעט וואס וואלט אזוי שיין אריינגעפאסט ביי איר אין שטוב - זאל מען ענדערש אפשיקן פאר די משפחה וואס נויטיגט זיך יעצט אויסצושטאפירן א הויז.

זי האט זיי געגעבן דעם אדרעס, און אפילו דעם נומער וועמען אנצורופן ביים אנקומען מיט'ן דעליווערי, כדי צו מאכן זיכער אז עס וועט ווערן אריינגעטראגן און שיין מסדר ווערן אין די שטוב פון איר חבר'טע וואס האט געקענט נוצן די איבריגע הילף.

פארשטייט זיך, שפעטער יענע נאכט איז אריינגעקומען אן איבערראשנדע טעלעפאן קאל פון די חבר'טע, וואס האט תיכף פארשטאנען ווער עס האט איר ערלעדיגט די בענקלעך, און מיט טרערן אין די אויגן זיך באדאנקט פאר אזא שיינע אומערווארטעטע מתנה וואס האט געמאכט איר ליידיגע דירה שפירן ווי א היים. פאר מרת דערבארעמדיגער איז דאס געווען גענוג א שטופ איר צו טראגן פאר די קומענדיגע צייט, ווייל די שמחה של מצוה האט איבערגעוואויגן סיי וועלכע שמחה מ'קען נאר שפירן ביים אליין באקומען א נייע זאך.

אזוי לויפט די צייט. די דערבארעמדיגער משפחה פלעגט זיך שטענדיג דערבארעמען אויף וועמען אימער. אויב עס איז נאך געווען א דאלער אין טאש, האט מען עס ענדערש פארטיילט פאר איינעם וואס האט יענעם טאג נאך גארנישט אין מויל גענומען, אדער פאר די וועמען מ'ווארפט שוין באלד ארויס פון זייער דירה ווייל זיי האבן נישט צו צאלן די דירה-געלט.

מר דערבארעמדיגער פלעגט שטענדיג מחזק זיין די משפחה אינדערהיים, פרעגנדיג: פארוואס האט א מענטש געלט? נאר כדי צו קענען טיילן, געבן און גרינגער מאכן פאר א צווייטן איד, נישט צו אנזאמלען הויפענעס גרינס וואס א מענטש נעמט סיווי נישט מיט אויף יענע וועלט." דער לימוד איז

איר טעלעפאן פייפט, און זי זעט אז די חברה'טע וואס האט שוין אז לאנגע צייט צוריק געמופט אויף ארץ ישראל רופט איר. זי האט נישט געהאט יעצט קיין צייט צו שמועסן

זיי אלע אריין אין די ביינער.

עס מאכט זיך א טאג, און מרת דערבארעמדיגער באקומט א רוף פון אט יענע חבר'טע מיט די שטוינענדע נייעס אז זי מופט קיין ארץ ישראל. פארשטייט זיך אז מרת דערבארעמדיגער איז געווען איר ערשטער קאל, וויסנדיג אז ביי איר וועט זי זיכער באקומען די נויטיגע הילף. מרת דערבארעמדיגער האט איר באגלייט דורכאויס דעם גאנצן פראסעס פון איינפאקן דאס הויז - א גאנץ לעבן פון האב-און-גוטס אריינגעקוועטשט אין אפאר קארטאנס. ביי יעדע זאך האט מען געדארפט מחליט זיין צי עס לוינט זיך מיטצונעמען, אדער מ'וועט שוין דארט קויפן נייע.

ווען עס איז געקומען צו די שיינע טייערע סעט בענקלעך, האט די חבר'טע זיך געעקשנ'ט אז דאס איז זיכער עפעס וואס זי וועט נישט קענען טרעפן אדער ריפלעיסן אין ארץ ישראל אזוי גרינג; זי איז געווען גרייט צו צאלן שווערע געלט דאס צו שיקן מיט א שיף איבערן אטלאנטיק אקעאן, אפילו אויב עס וועט נעמען עטליכע חדשים ביז עס קומט אן.

***

די דערבארעמדיגער משפחה האט נייעס! אלע אורחים זענען געווען ערשטוינט צו הערן אז זיי האבן געקויפט א דירה אין ארץ ישראל - וואו זיי פלעגן סיי ווי פאָרן זייער אפט באזוכן משפחה. זיי האבן זיך יעצט אהינגעצויגן פאר א לענגערע צייט כדי מסדר צו זיין דאס הויז און עס אויסשטאפירן, אזוי אז זיי זאלן קענען ווייטער אנגיין מיט זייערע מעשי צדקה וחסד פון יענע צווייטע היים ווען זיי געפינען זיך דארט.

אנקומענדיג קיין ארץ ישראל האבן די דערבארעמדיגערס זיך געטראפן מיט היבש פיל ארבעט. מען האט געדארפט איינקויפן אלעס ניי, פונקט ווי מען שטאפירט אויס א כלה, אבער נישט בלויז צוויי שטיק פון יעדע זאך, נאר אין גרויסע קוואנטומס ("באלק"), כדי עס זאל זיין גענוג פאר אלע זייערע געסט וואס זיי נעמען אויף מיט א ברייטער האנט. בעטן, בעטגעוואנט, טישן, בענקלעך, קאוטשעס, טעפ, געשיר, עלעקטראנישע אפלייענסעס, און אזוי ווייטער און ווייטער.

מרת דערבארעמדיגער איז געווען פארנומען אויסצוקראסן די זאכן פון איר ליסטע וואס זי האט שוין ערלעדיגט, און זי האט פרובירט זיך אן עצה צו געבן וויאזוי מסדר צו זיין די איבעריגע זאכן וואס דארפן נאך ווערן ערלעדיגט. אלעס האט דאך א פרייז טעג, אלעס קאסט געלט, און די הוצאות האבן זיך אנגעהויבן אנזאמלען.

פלוצלינג האט איר טעלעפאן געקלינגען, און זי האט געזען אז די חבר'טע, וואס האט שוין מיט א לאנגע צייט צוריק געמופט קיין ארץ ישראל, רופט איר. זי האט נישט געהאט יעצט קיין איבעריגע צייט צו שמועסן יעצט; זי האט ענדערש געוואלט ענדיגן אירע הכנות פון קאכן און באקן פאר די פילע געסט וואס האבן זיך שוין געמאלדן אויף שבת, אבער דאך האט זי זיך דערבארעמט און אויפגעהויבן דעם טעלעפאן.

דאס מאל איז די איבערראשונג געווען אירס: "איך שיק דיר צוריק דיין הערליכע סעט בענקלעך מיט וואס דו האסט מיך אזוי שיין באשאנקען ווען איך האב אריינגעמופט אין מיין נייע דירה מיט עטליכע יאר צוריק. איך ווייס ווי שטארק עס פאסט פאר דיין טעיסט, און איך האב דיר שטענדיג געוואלט באצאלן פאר דיינע ענדלאזע חסדים און די הילף וואס דו טוסט מיט מיר. יעצט, גיי ארויס צום טיר און נעם אפ דיין אויפריכטיגע באלוינונג!"

שלמה המלך זאגט אין קהלת (פרק י"א, פסוק א'): "שלח לחמך על פני המים כי ברוב הימים תמצאנו" (שיק דיין ברויט אויפ'ן וואסער, ווייל נאך פילע טעג וועסטו עס געפינען).

נאר דאס וואס א מענטש גיבט אוועק פאר א צווייטן, דאס בלייבט מיט אים אויף אייביג.

די געלט וואס דו טיילסט פאר צדקה און די חסד פאר א צובראכן הארץ, דאס איז וואס וועט דיר אנטקעגן קומען אין דער אמת'ער וועלט, און אפטמאל נאך דא אויף דער וועלט אויך.

"בשעת פטירתו של אדם אין מלווין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים בלבד".

קינדער היים

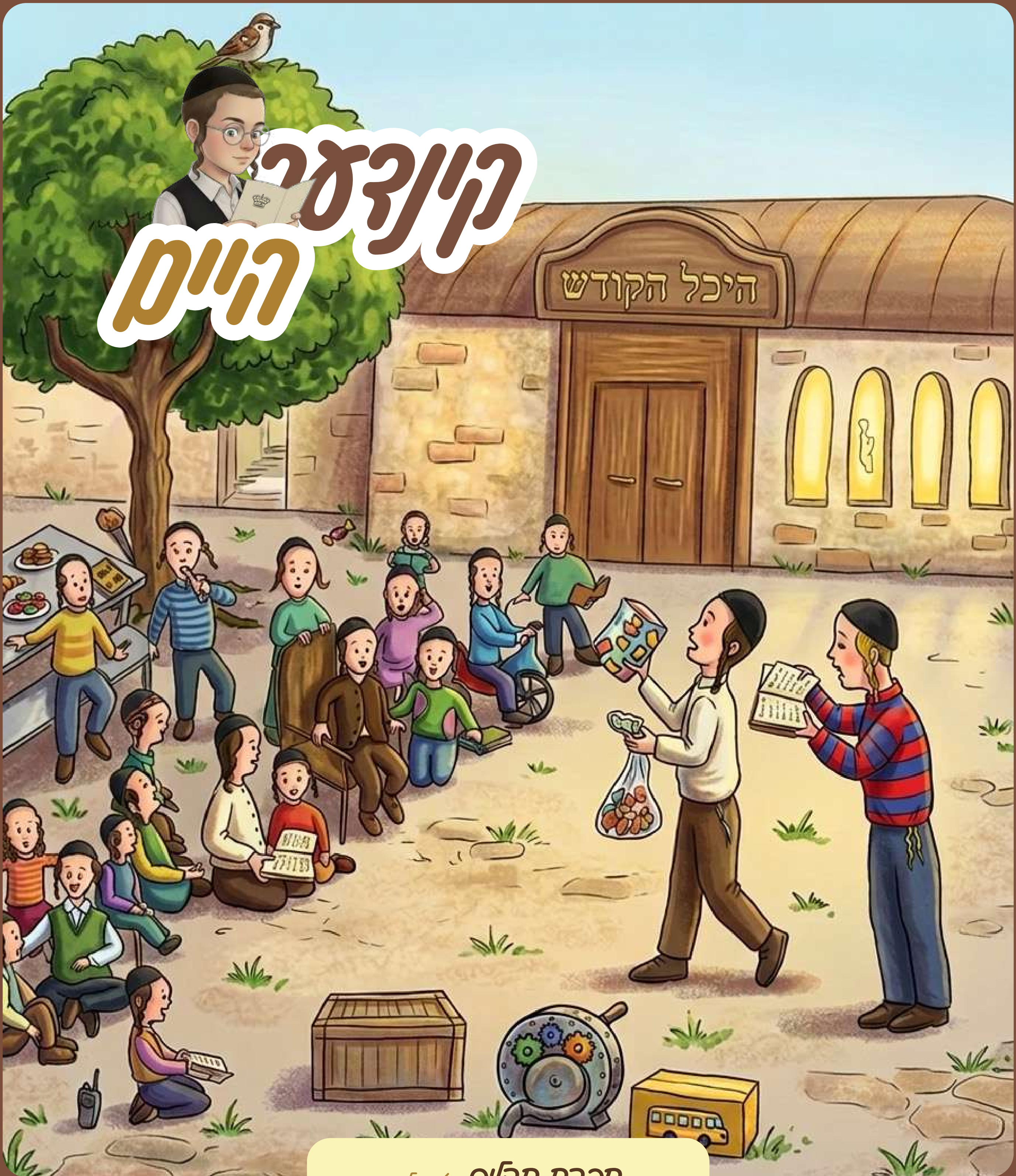

חברת תהלים - טרעפליב

ווער האט גע'גנב'ט די מטבע?

יארצייט - ר' יהודה אסאד

טרעפן די ריכטיגע שוב

- מיט תפלה

יאָרצייט

דער הייליגער רבי
יהודה אסאד
זי"ע

יארצייט:
כ"ג סיון

דֶעם פַארְגַאנְגֶענֶעם מָאנְטָאג, כ"ג סִיוָן, אִיז גֶעוֶוען דִי יָארְצַייט פוּן דֶעם גְרוֹיסְן גָאוֹן רֶבִּי יְהוּדָה אַסַאד זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ.

מֶען דֶערְצֵיילְט אַסַאךְ אִיבֶּער זַיין גֶעוַואלְדִיגֶע גְאוֹנוּת אוּן זַיין הַתְמָדָה בַּתּוֹרָה. שׁוֹין אַלְס בָּחוּר הָאט אִים דֶער רָב פוּן סֶערְדָאהֶעלִי גֶעשְׁטֶעלְט אַלְס אַ שְׁטִיקְל רֹאשׁ יְשִׁיבָה, אוּן אִים אִיבֶּערְגֶעגֶעבְּן פוּפְצִיג בָּחוּרִים עֶר זָאל זֵיי מַדְרִיךְ זַיין אוּן לֶערְנֶען מִיט זֵיי.

עֶס וֶוערְט דֶערְצֵיילְט אַז מֶען פְלֶעגְט אִים זֶען זִיצְן אַ גַאנְצְן טָאג אוּן אַ גַאנְצֶע נַאכְט אִין בֵּית הַמֶדְרָשׁ אוּן כְּסֵדֶר לֶערְנֶען.

אָבֶּער אֵיינֶע פוּן דִי שֶׁענְסְטֶע זַאכְן וָואס מֶען דֶערְצֵיילְט אוֹיף דֶעם גְרוֹיסְן צַדִיק זֶענֶען זַיינֶע שֵׁיינֶע אוּן אֵיידֶעלֶע מִידוֹת. נָאךְ אַלְס בָּחוּר, וֶוען עֶר אִיז שׁוֹין גֶעוֶוען אַ רֹאשׁ יְשִׁיבָה, אִיז אַסַאךְ מָאל אוֹיסְגֶעקוּמֶען אַז חֲבֵרִים אָדֶער בָּחוּרִים הָאבְּן אַרַיינְגֶעפְרֶעגְט נַארִישֶׁע שְׁאֵלוֹת אִינְמִיטְן דֶעם שִׁיעוּר.

רֶבִּי יְהוּדָה אַסַאד זי"ע הָאט זֵייעֶר מַקְפִּיד גֶעוֶוען אוֹיבּ אֵיינֶער פוּן דִי בָּחוּרִים הָאט חַס וְשָׁלוֹם אוֹיסְגֶעלַאכְט אַ צְוֵייטְן; עֶר פְלֶעגְט אַלֶעמָאל שְׁנֶעל אוֹיסְדְרֵייעֶן דִי וֶוערְטֶער אַזוֹי אַז דִי שְׁאֵלָה זָאל וֶוערְן אַ 'קְלוּגֶע' שְׁאֵלָה, כְּדֵי דֶער וָואס הָאט גֶעפְרֶעגְט זָאל זִיךְ נִישְׁט שְׁפִּירְן פַארְשֶׁעמְט.

עֶר הָאט זִיךְ קֵיינְמָאל נִישְׁט ח"ו גְרוֹיס גֶעהַאלְטְן מִיט זַיין גְאוֹנוּת אוּן זַיין לִימוּד הַתּוֹרָה. פַארְקֶערְט, עֶר הָאט זִיךְ אַרָאפְּגֶעלָאזְט צוּ יֶעדְן אֵיינֶעם, אוּן עֶר פְלֶעגְט אָפְט גֵיין מִיט זַיינֶע חֲבֵרִים נָאךְ גֶעלְט, סְפֶּעצִיעֶל מִיט דִי בָּחוּרִים וָואס אַנְדֶערֶע הָאבְּן נִישְׁט גֶעוָואלְט גֵיין מִיט זֵיי.

...

דֶער הֵיילִיגֶער כְּתַב סוֹפָר זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, וֶועלְכֶער אִיז גֶעוֶוען אַ זוּן פוּנֶעם הֵיילִיגְן חֲתַם סוֹפָר זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, הָאט פִיל גֶע'שְׁתַּדְלְ'ט בַּיי דִי רֶעגִירוּנְג אִיבֶּער דִי "טֵיילוּנְג אִין אוּנְגַארְן". (דָאס אִיז גֶעוֶוען אַ צַייט וֶוען דִי מַשְׂכִּילִים, נִישְׁט-עֶרְלִיכֶע אִידְן, הָאבְּן אָנְגֶעהוֹיבְּן אַוֶועקְשְׁלֶעפְּן פִילֶע אִידְן פוּנֶעם עֶרְלִיכְן וֶועג רַחֲמָנָא לִצְלָן, אוּן דֶער חֲתַם סוֹפֵר הָאט דֶעמָאלְטְס אַיינְגֶעפִירְט אַ "טֵיילוּנְג", מֶען הָאט אָפְּגֶעטֵיילְט דִי נִישְׁט-עֶרְלִיכֶע פוּן דִי עֶרְלִיכֶע, אוּן אַזוֹי אַרוּם אָפְּגֶעגַאטֶעוֶועט אִידִישְׁקֵייט.)

וֶוען דֶער כְּתַב סוֹפָר אִיז צוּרִיקְגֶעקוּמֶען פוּן דִי רֶעגִירוּנְג אוּן הָאט עֶנְדְלִיךְ גֶע'פּוֹעֶלְ'ט אַז דִי טֵיילוּנְג זָאל וֶוערְן אָפִיצִיעֶל, הָאט מֶען אָפְּגֶערָאכְטְן אַ גְרוֹיסֶע סְעוּדַת הוֹדָאָה.

בִּשְׁעַת דִי סְעוּדָה הָאט דֶער כְּתַב סוֹפָר גֶעזָאגְט פַאר אַלֶע רַבָּנִים אַז עֶר הָאט אַן אִיבֶּערַאשׁוּנְג (אַ סוּפְּרֵייז). עֶר הָאט אַרוֹיסְגֶענוּמֶען אַ מַטְבֵּעַ, אַ מַחֲצִית הַשֶׁקֶל וָואס הָאט נָאךְ גֶעשְׁטַאמְט פוּן דִי צַייטְן פוּנֶעם צְוֵייטְן בֵּית הַמִקְדָשׁ. אַלֶע רַבָּנִים זֶענֶען גֶעוֶוען שְׁטַארְק אִיבֶּערַאשְׁט אוּן יֶעדֶער הָאט עֶס בַּאטְרַאכְט מִיט גְרוֹיס וואוּנְדֶער.

אִינְמִיטְן דִי סְעוּדָה הָאט דֶער כְּתַב סוֹפָר גֶעפְרֶעגְט דִי רַבָּנִים אוֹיבּ מֶען קֶען אִים צוּרִיקְשִׁיקְן דִי מַחֲצִית הַשֶׁקֶל, וַוייל עֶר וִויל עֶס אַוֶועקְלֵייגְן. מֶען הָאט אָנְגֶעהוֹיבְּן אַרוּמְצוּקוּקְן בַּיים טִישׁ, אָבֶּער צוּ יֶעדְנְ'ס גְרוֹיס שְׁרֶעק הָאט מֶען עֶס נִישְׁט גֶעפוּנֶען. דִי גַאנְצֶע סְעוּדָה מִיט אַלֶע דְרָשׁוֹת הָאבְּן זִיךְ אָפְּגֶעשְׁטֶעלְט; יֶעדֶער הָאט אַלֶעס אָפְּגֶעלָאזְט אוּן מֶען הָאט גֶענוּמֶען זוּכְן אוּנְטֶערְן טִישׁ, אוּנְטֶערְן טִישְׁטוּךְ, אוֹיף דֶער עֶרְד אוּן אִיבֶּעראל, אָבֶּער מֶען הָאט

עֶס נִישְׁט גֶעטְרָאפְן. דֶער מַצָב אִיז גֶעוָוארְן זֵייעֶר אָנְגֶעצוֹיגְן. קֵיינֶער הָאט נִישְׁט גֶעוָואלְט אַרוֹיסְזָאגְן דָאס וָואס יֶעדֶער הָאט גֶעטְרַאכְט, אָבֶּער אַ שְׁטִילֶע, שְׁרֶעקֶעדִיגֶע מַחֲשָׁבָה אִיז אַדוּרְכְגֶעלָאפְן דִי מֶענְטְשְׁן אִין זַאל: אֶפְשָׁר הָאט אֵיינֶער פוּן דִי רַבָּנִים ח"ו זִיךְ נִישְׁט גֶעקֶענְט אַיינְהַאלְטְן אוּן גֶע'גַנֶבְ'עֶט דִי טֵייעֶרֶע מַטְבֵּעַ.

דִי רַבָּנִים הָאבְּן שְׁטִילֶערְהֵייט אָנְגֶעהוֹיבְּן שְׁמוּעֶסְן צְוִוישְׁן זִיךְ וָואס מֶען זָאל דָא טוּן, בִּיז אֵיינֶער פוּן דִי רַבָּנִים הָאט מִיט אַ צֶעבְּרָאכֶענֶע שְׁטִימֶע גֶעזָאגְט אַז מֶען וֶועט נִישְׁט הָאבְּן קַיין בְּרֵירָה נָאר מֶען וֶועט מוּזְן בַּאטַאפְּן יֶעדְנְ'ס טַאשׁ צוּ זֶען אוֹיבּ עֶס גֶעפִינְט זִיךְ דָארְט.

אִין שְׁטוּבּ אִיז גֶעוָוארְן טוֹיט-שְׁטִיל. דֶער בִּזָיוֹן הַתּוֹרָה אִיז גֶעוֶוען גָאר גְרוֹיס - וִויאַזוֹי קֶען מֶען חוֹשֵׁד זַיין רַבָּנִים אִין גְנֵיבָה? אָבֶּער עֶס הָאט אוֹיסְגֶעזֶען וִוי עֶס אִיז נִישְׁטָא קַיין אַנְדֶערֶע בְּרֵירָה.

פְלוּצְלִינְג הָאט זִיךְ רֶבִּי יְהוּדָה אַסַאד אוֹיפְגֶעשְׁטֶעלְט אוּן זִיךְ שְׁטַארְק קֶעגְנְגֶעשְׁטֶעלְט. עֶר הָאט בְּשׁוּם אוֹפָן נִישְׁט מַסְכִּים גֶעוֶוען אוּן אָפְּגֶעהַאלְטְן דִי אָנְוֶועזְנְדֶע פוּן דָאס טוּן. אַזוֹי וִוי עֶר אִיז גֶעוֶוען אַ גְרוֹיסֶער אוּן רֶעסְפֶּעקְטִירְטֶער רָב, הָאט מֶען זִיךְ גֶערֶעכְנְט מִיט זַיין מֵיינוּנְג אוּן מֶען הָאט עֶס טַאקֶע נִישְׁט גֶעטוּן.

אַפָּאר מִינוּט שְׁפֶּעטֶער קוּמְט דֶער דִינֶסְט צוּ לוֹיפְן מִיט דִי מַטְבֵּעַ אִין דִי הַאנְט. זִי דֶערְצֵיילְט אַז בִּשְׁעַתְ'ן אָפְּרוֹימֶען דִי טֶעלֶערְס הָאט מֶען בְּטָעוּת מִיטְגֶעשְׁלֶעפְּט דִי מַטְבֵּעַ, אוּן מֶען הָאט עֶס יֶעצְט גֶעפוּנֶען בִּשְׁעַתְ'ן וַואשְׁן דִי גֶעשִׁיר.

אַלֶע רַבָּנִים הָאבְּן אָפְּגֶעאָטֶעמְט אוּן

גֶעדַאנְקְט דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אַז מֶען הָאט דָאס גֶעטְרָאפְן און אַז עֶס אִיז נִישְׁט אַרוֹיסְגֶעקוּמֶען קַיין חִלּוּל הַשֵּׁם דֶערְפוּן.

וֶוען דֶער עוֹלָם הָאט זִיךְ בַּארוּאִיגְט, הָאט אֵיינֶער גֶעפְרֶעגְט רֶבִּי יְהוּדָה אַסַאד פַּארְוָואס עֶר הָאט בְּשׁוּם אוֹפָן נִישְׁט גֶעוָואלְט אַז מֶען זָאל אִיבֶּערְקוּקְן דִי טַאשְׁן.

דֶעמָאלְט הָאט רֶבִּי יְהוּדָה אַסַאד אַרוֹיסְגֶענוּמֶען פוּן זַיין טַאשׁ פּוּנְקְט דִי זֶעלְבֶּע מַטְבֵּעַ. עֶר הָאט דֶערְצֵיילְט אַז עֶר הָאט אוֹיךְ אַזַא מַטְבֵּעַ בַּיי זִיךְ, און לְכָבוֹד דִי סְעוּדַת הוֹדָאָה הָאט עֶר עֶס אוֹיךְ מִיטְגֶעבְּרֶענְגְט צוּ וַוייזְן פַאר דִי רַבָּנִים. הָאבְּן אִים דִי רַבָּנִים גֶעפְרֶעגְט: "אוֹיבּ אַזוֹי, פַּארְוָואס הָאסְטוּ עֶס נִישְׁט אַרוֹיסְגֶענוּמֶען צוּ וַוייזְן?"

הָאט עֶר גֶעעֶנְטְפֶערְט אַז עֶר הָאט נִישְׁט גֶעוָואלְט אַוֶועקְנֶעמֶען דִי שִׂמְחָה פוּנֶעם כְּתַב סוֹפֵר! עֶר הָאט גֶעוואוּסְט אַז אוֹיבּ מֶען וֶועט אִיבֶּערְקוּקְן דִי טַאשְׁן און מֶען וֶועט עֶס טְרֶעפְן בַּיי אִים, וֶועלְן מֶענְטְשְׁן נִישְׁט גְלֵייבְּן אַז עֶר הָאט אוֹיךְ גֶעהַאט אַזַאנְס, און עֶס וֶועט אַרוֹיסְקוּמֶען אַ גְרוֹיסֶע חִלּוּל הַשֵּׁם!

מִיר זֶעעֶן פוּן דִי מַעֲשֶׂה צְוֵויי שֵׁיינֶע זַאכְן. צוּם עֶרְשְׁט לֶערְנֶען מִיר זִיךְ אַרוֹיס, אַז מֶען דַארְף יֶעדְן אֵיינֶעם אַלֶעמָאל דַן זַיין לְכַף זְכוּת. שְׁטֶעלְט אַייךְ פַאר וֶוען מֶען וָואלְט יָא גֶעטְרָאפְן דִי מַטְבֵּעַ בַּיים צַדִיק, וָואלְט זִיכֶער גֶעוֶוען זֵייעֶר שְׁוֶוער אִים דַן צוּ זַיין לְכַף זְכוּת. דַארְפְן מִיר זִיךְ לֶערְנֶען פוּן דֶעם אַז אֲפִילוּ וֶוען מֶען אִיז כִּמְעַט 100% זִיכֶער אַז דֶער חַבֶר, בְּרוּדֶער אָדֶער שְׁוֶועסְטֶער אִיז שׁוּלְדִיג, קֶען אַלֶעמָאל זַיין אַז נִישְׁט.

אוֹיךְ זֶעעֶן מִיר וִוי וַוייט צַדִיקִים הָאבְּן גֶעהִיטְן אוֹיף דֶעם כָּבוֹד פוּן אַ צְוֵוייטְן. נִישְׁט נָאר וָואס זֵיי הָאבְּן נִישְׁט וֵויי גֶעטוּן אַ צְוֵוייטְן, נָאר זֵיי הָאבְּן גֶעהִיטְן אַז אַ צְוֵוייטֶער אִיד זָאל זִיךְ שְׁפִּירְן גוּט, און זֵיי הָאבְּן נִישְׁט גֶעוָואלְט אַוֶועקְנֶעמֶען אָדֶער קְלֶענֶער מַאכְן אַ גוּטֶע גֶעפִיל פוּן אַ צְוֵוייטְן.

עֶס מַאכְט זִיךְ צוּמָאל וֶוען אַ שְׁוֶועסְטֶער, אַ בְּרוּדֶער אָדֶער אַ חַבֶר וַוייזְט אַ שֵׁיינֶע זַאךְ, כַאפְּט זִיךְ אַרַיין דֶער יֵצֶר הָרָע און רֶעדְט אוּנְז אֵיין צוּ זָאגְן: "עֶה, מַיינְס אִיז שֶׁענֶער" אָדֶער "נֶע, אִיךְ הָאבּ דִי זֶעלְבֶּע זַאךְ..."

מִיר זֶעעֶן פוּן דִי הֵיילִיגֶע צַדִיקִים אַז צוּ זַיין אַן עֶרְלִיכֶע אִיד אִיז דִי עִיקָר מִידוֹת טוֹבוֹת, צוּ טְרַאכְטְן פוּן דִי גֶעפִילְן פוּן אַ צְוֵוייטֶע אִיד.

לָאמִיר בֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אַז מִיר זָאלְן נָאכְגֵיין אִין דִי וֶועגְן פוּן דִי צַדִיקִים, הָאבְּן גוּטֶע מִידוֹת און מַאכְן יֶעדְן אֵיינֶעם שְׁפִּירְן גוּט.

זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ.

טרעפליך

טרעף די
פאלגענדע
בילדער

לאמיר צוזאמען זאגן
תהילים פארן אייבערשטן

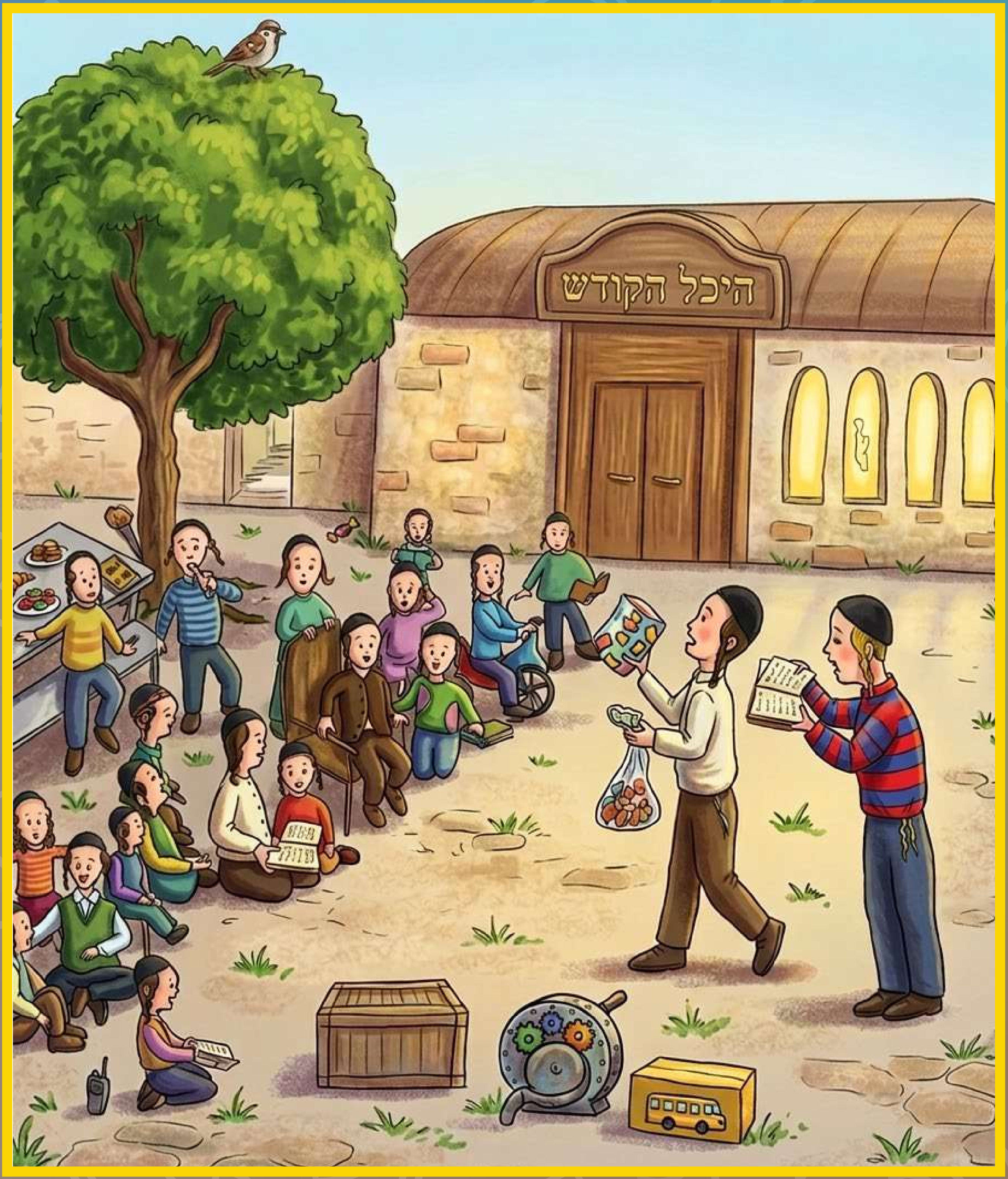
היכל הקודש

שרייב טישל

טרעף די וועג

טרעף די וועג צו **שפילן שיין מיט דיינע חברים!**

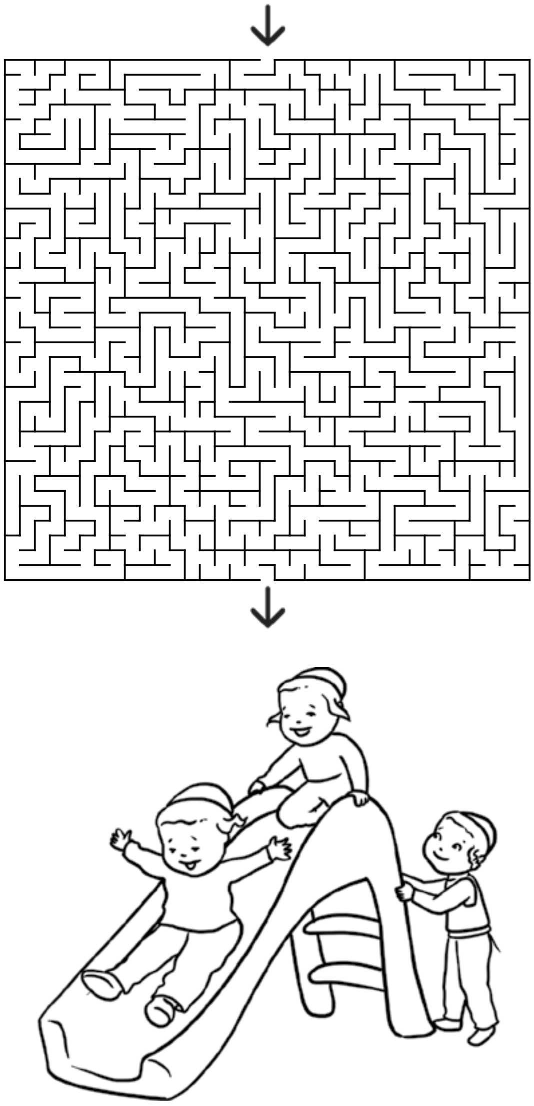

טרעף די ווערטער

א	ו	כ	ש	צ	ע	ז	ה	ל	ש
ז	ז	ו	פ	ד	ב	י	פ	א	פ
ב	י	ת	י	א	ח	כ	א	מ	י
נ	ז	י	ל	ר	ז	ע	ר	נ	ל
ט	י	א	נ	פ	ט	ו	ז	י	נ
י	י	מ	ק	י	צ	ט	י	י	ק
י	נ	ל	י	פ	ש	ו	כ	ק	ט
ו	צ	ו	י	י	פ	א	ט	ש	ב
ו	ו	ז	נ	ו	מ	י	י	ד	ל
צ	ו	י	מ	א	מ	נ	ג	ר	ו
ס	י	י	א	ה	ו	ל	א	כ	נ
ע	י	ע	ל	פ	נ	נ	ב	י	ט
נ	ט	ר	ש	ו	ר	י	ש	ר	ש
ס	נ	ט	ט	ע	ו	ט	י	י	פ
ע	א	ש	י	א	ק	פ	י	ש	י
ט	ר	י	א	ט	ט	ד	ר	א	ל
י	ז	נ	י	ז	ט	מ	ע	נ	ק
ו	ק	מ	א	ו	י	פ	כ	מ	נ
ו	ו	ל	ה	ע	א	ז	א	ל	ט

איר זאלט זיין זייער פארזיכטיג ווי אזוי איר פירט זיך אויף צו א צווייטע מיידל; מען דארף זיין זייער סענסעטיוו צו א צווייטן, קיינמאל נישט ווי טון א צווייטן, קיינמאל נישט לאכן פון א צווייטן, און קיינמאל נישט שפילן א שפיל אויב מען לאזט נישט א צווייטן שפילן מיט דעם שפיל

(עצתו אמונה חקת תשע״ח)

מיט תפלה

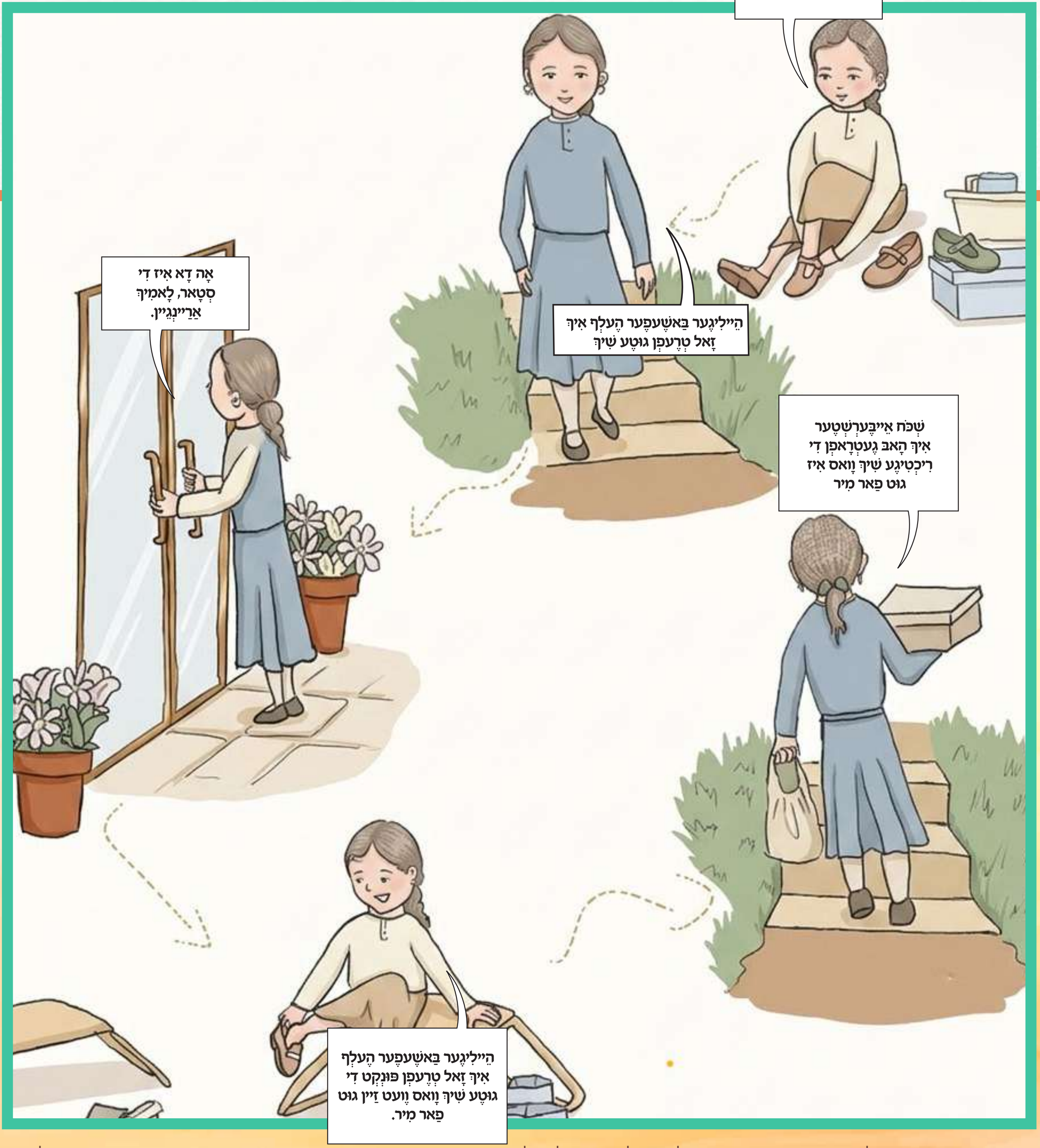

די מעשה פון תפילה ווערט גענומען פון "קול ברסלב" האטליין. לאזט אריין אייער מעשה, און די בעסטע מעשה וועט ווערן געמאלן.

געמאלן דורך: **ח. וועבערמאן**

קליין און שיין

משפחת ליבערמאן

סאבי ווייס

נחמן היימליך

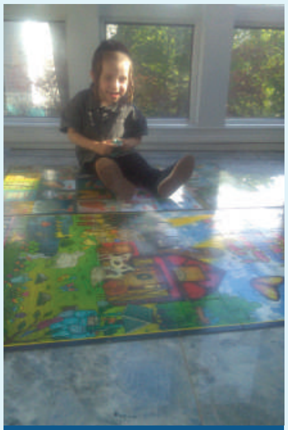
יחזקאל דעפריס

דינה יאקאבאוויטש

אסתי היימליך

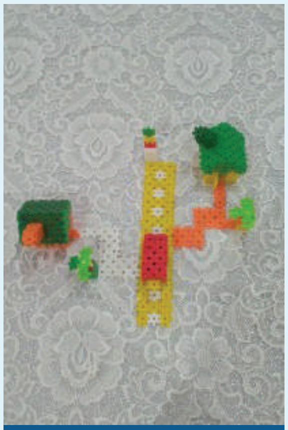
משפחת ראטה

פרי 1 עי׳ שטעטל

הינדי יאקאבאוויטש – מ׳פארט קיין אומאן

חיה שורי און מירי הורוביץ